

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 23 stycznia 2025 r.

Pozycja 37

POSTANOWIENIE

z dnia 15 października 2024 r.

Sygn. akt Ts 114/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warciński – przewodniczący
Bogdan Święczkowski – sprawozdawca
Jarosław Wyrembak,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 1 lutego 2024 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej [...] Niestandaryzowanego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Wierzytelności (poprzednio: [...] Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty),

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 23 maja 2022 r. (data nadania) [...] Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił o zbadanie zgodności art. 887 § 1 w związku z art. 902 i art. 909 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.; dalej: k.p.c.) w związku z art. 138 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359, ze zm.; dalej: k.r.i.o.), ewentualnie art. 189 k.p.c. w związku z art. 135 § 1 i art. 138 k.r.i.o. w zakresie, w jakim przepisy te wyłączają: a) „ochronę praw majątkowych skarżącego w postaci wierzytelności pieniężnych oraz zabezpieczających te wierzytelność hipotek przed konkurując[ą] z tymi prawami w toku postępowania egzekucyjnego wierzytelnością obejmującą nienależne świadczenie alimentacyjne” z art. 32 ust. 1 w związku z art. 21 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; b) „legitymację procesową wierzyciela dłużnika alimentacyjnego do wytoczenia powództwa o obniżenie alimentów na podstawie art. 138 [k.r.i.o.] w tym w imieniu dłużnika alimentacyjnego poprzez podstawienie procesowe” z art. 32 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 Konstytucji.

Postanowieniem z 1 lutego 2024 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 8 lutego 2024 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Uznał, że skarżący nie usunął braków formalnych skargi konstytucyjnej w ustawowo przewidzianym siedmiodniowym terminie.

W zażaleniu z 15 lutego 2024 r. (data nadania) skarżący zarzucił zakwestionowanemu postanowieniu naruszenie:

a) art. 61 ust. 4 pkt 2 w związku z art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) w związku z art. 15zss⁹ ust. 2-4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm.) w związku z art. 131, w związku z art. 331 § 1, w związku z art. 244 § 1, w związku z art. 13 § 2 k.p.c., w związku z art. 36 u.o.t.p.TK oraz art. 61 ust. 4 pkt 2 w związku z art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK, w związku z art. 140, art. 129 § 1 i art. 308 k.p.c., w związku z art. 36 i art. 53 ust. 1 pkt 5 i art. 53 ust. 2 pkt 1 u.o.t.p.TK „poprzez nieprawidłową wykładnię i przyjęcie, że dla spełnienia wymagań skargi konstytucyjnej konieczne jest przedstawienie wyroku, o którym mowa w art. 53 ust. 2 pkt 1 u.o.t.p.TK i dowodu jego doręczenia o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 5 u.o.t.p.TK, wyłącznie w formie dokumentu urzędowego lub odpisu takiego dokumentu”;

b) art. 61 ust. 4 pkt 2 w związku z art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK, w związku z art. 168 § 1 k.p.c., w związku z art. 36 u.o.t.p.TK „poprzez bezpodstawne uznanie (...), że [s]karżący zobowiązany był do poświadczenia za zgodność wydruku z Systemu Elektronicznego Sądów Powszechnych zawierającego potwierdzenie daty odbioru [w]yroku”;

c) art. 61 ust. 4 pkt 2 w związku z art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK, w związku z art. 10 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 173 oraz art. 197 Konstytucji, art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r. w związku z art. 379 pkt 4 k.p.c., w związku z art. 36 u.o.t.p.TK, w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji „poprzez bezpodstawne odrzucenie wniosku [s]karżącego o zbadanie spełnienia przez [s]ędziego Trybunału Konstytucyjnego Z J. wymogów niezawisłości i bezstronności” (s. 2 zażalenia).

W związku z powyższym skarżący wnosi o wydanie postanowienia o nadaniu dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Trybunał Konstytucyjny uznał, że postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu jest prawidłowe. Formułując przedstawione w zażaleniu zarzuty, skarżący nie zdołał skutecznie podważyć podstaw odmowy. Nie wnosi ono bowiem do rozpatrywanej sprawy żadnych nowych, merytorycznych argumentów. Stanowi jedynie polemikę z ustaleniami Trybunału.

3. Trybunał Konstytucyjny w obecnym składzie uznał, że odniesienie się do treści zażalenia musi zostać poprzedzone uwagami natury ogólnej, dotyczącymi zasady skargowości, obowiązującej w tym postępowaniu. Zgodnie z art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK Trybunał, orzekając,

jest związany zakresem zaskarżenia wskazanym we wniosku, pytaniu prawnym albo skardze konstytucyjnej. Zasada ta wymaga, aby skarżący sam określił akt normatywny (lub jego część), będący przedmiotem postępowania. Trybunał nie może z urzędu rozszerzyć tak wskazanego przedmiotu kontroli. Podmiot występujący z zażaleniem na postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu sam określa zatem granice, w ramach których sprawa podlega rozpoznaniu. Istotna jest przy tym funkcja, jaką pełni ten środek odwoławczy. Jak wynika z treści art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK, na postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu skarżącemu przysługuje zażalenie do Trybunału w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia tego postanowienia. Przedmiotem zażalenia jest wydane w ramach wstępnej kontroli postanowienie dotyczące oceny strony formalnej skargi. Ze względu na to, że przepis ten stanowi o postanowieniu o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, należy uznać, że zażalenie może odnosić się jedynie do przedstawionych przez Trybunał Konstytucyjny argumentów przemawiających za negatywną oceną strony formalnej skargi. Powinno zatem dotyczyć podstaw, na których odmowa ta była oparta. Przedmiotem postępowania zażaleniowego jest bowiem ustalenie ich prawidłowości. Brak takiego odniesienia musi zostać każdorazowo oceniony jako niepodważenie zasadności argumentacji zawartej w zaskarżonym postanowieniu i skutkować będzie nieuwzględnieniem zażalenia (por. postanowienie TK z 31 października 2011 r., sygn. Ts 306/10, OTK ZU nr 5/B/2011, poz. 381).

3.1. Trybunał Konstytucyjny postanowił w pierwszej kolejności odnieść się do tej części zażalenia, w której skarżący wskazuje na naruszenie „art. 61 ust. 4 pkt 2 w związku z art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK w związku z art. 10 ust. 1, [art.] 45 ust. 1, art. 173 oraz art. 197 Konstytucji, art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r. w związku z art. 379 [pkt] 4 k.p.c. w związku art. 36 u.o.t.p.TK w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji poprzez bezpodstawne odrzucenie wniosku [s]karżącego o zbadanie spełnienia przez [s]ędziego Trybunału Konstytucyjnego Z.J. wymogów niezawisłości i bezstronności” (s. 2 zażalenia). Ustosunkowując się do niniejszego zarzutu, skład orzekający stwierdził, że w żadnej części uzasadnienia zaskarżonego postanowienia nie ma wypowiedzi Trybunału, w której przesądziłby on o niniejszej kwestii. W powyższym zakresie Trybunał Konstytucyjny wypowiedział się natomiast w postanowieniu z 2 czerwca 2023 r. (sygn. akt Ts 114/22). W związku z powyższym zażalenie w tej części nie podlega uwzględnieniu.

3.2. W odniesieniu natomiast do poruszanej przez skarżącego problematyki wzywania go do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej Trybunał w obecnym składzie przypomina, że nadanie skardze konstytucyjnej dalszego biegu uwarunkowane jest dochowaniem wymogów formalnych przewidzianych w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 53 u.o.t.p.TK. Określają one konieczne elementy, które musi obejmować skarga konstytucyjna. Ich brak uzasadnia wydanie zarządzenia wzywającego do ich usunięcia. Jeżeli braki formalne skargi konstytucyjnej nie zostały usunięte w wyznaczonym terminie, Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Tryb ten miał zastosowanie w niniejszej sprawie. Jak stwierdzono w kwestionowanym postanowieniu, skarżący pomimo wezwania go – zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 13 grudnia 2022 r. – nie doręczył odpisu lub kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem wyroku Sądu Okręgowego w W. IV Wydział Cywilny Odwoławczy z 19 stycznia 2022 r. (sygn. akt [...]) oraz poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii dowodu jego doręczenia, skupiając się na składaniu wniosków o przedłużenie terminu ich doręczenia. Odnosząc się natomiast do argumentów sformułowanych w zażaleniu jakoby skarżący nie miał obowiązku usuwania braków formalnych skargi w sposób określony w zarządzeniu, albowiem wyrok Sądu Okręgowego z 19 stycznia 2022 r. – z uwagi na rozprzestrzenianie się wirusa SARS-CoV-2 – zo-

stał mu doręczony w drodze elektronicznej (za pośrednictwem Portalu Informacyjnego Sądów Powszechnych) i tym samym – w jego ocenie – nie mógł on przedłożyć poświadczonej za zgodność z oryginałem jego kopii, Trybunał Konstytucyjny zauważył, że uzyskanie kopii z baz informatycznych sądów znajdujących się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej nie spełnia warunków formalnych skargi wskazanych w art. 53 ust. 2 pkt 1 u.o.t.p.TK, zatem poświadczenie przez stronę kopii spornego orzeczenia i dowodu jego doręczenia jest konieczne. Zgodnie bowiem z art. 6 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061, ze zm.; dalej: k.c.) ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne, natomiast art. 129 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, ze zm.) stanowi, że strona powołująca się w piśmie na dokument obowiązana jest na żądanie przeciwnika złożyć oryginał dokumentu w sądzie jeszcze przed rozprawą. Mając na uwadze sformalizowany charakter postępowania przed Trybunałem, przyjąć należy, że skarżący ma obowiązek złożyć oryginał dokumentu, jego odpis lub prawidłowo poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię na wezwanie Trybunału. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem tylko taka kopia ma charakter dokumentu urzędowego, mającego moc dowodową (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 lipca 2009 r., sygn. akt II CSK 71/09, Lex nr 584201). „[K]lauzula legalizacyjna musi znajdować się na dokumencie, którego dotyczy (...). Istotą poświadczenia jest przecież potwierdzenie przez radcę prawnego, że istnieje dokument o treści identycznej z odpisem, a dowodem tego jest wyłącznie klauzula legalizacyjna umieszczona na uwierzytelnianym odpisie. Umieszczenie jej na odpisie innego dokumentu takiej funkcji nie mogłoby spełnić” (zob. postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z 19 kwietnia 2013 r., sygn. akt VIII Cz 73/13, Lex nr 1894245; wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z 6 maja 2011 r., sygn. akt KIO 869/11, Lex nr 821641). Tylko poświadczenie na danej kopii daje pewność, że jest ona tożsama z oryginałem.

Podkreślić więc należy, że skoro Trybunał, dokonując analizy formalnej skargi konstytucyjnej, dopatrywał się uchybień, które mogły zostać sanowane, to obowiązkiem skarżącego było wykonać wezwanie Trybunału z należytą starannością. Skarżący odmówił jednak zrealizowania ciążącego na nim obowiązku, mimo że został pouczony o konsekwencjach jego niewykonania. Zarządzenie sędziego TK zawierało bowiem stosowne pouczenie w brzmieniu: „[w] przypadku nieusunięcia powyższych braków w wyznaczonym terminie, wydane zostanie postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu”. Biorąc pod uwagę powyższe, odmowa nadania dalszego biegu skardze była więc w pełni uzasadniona. Fakt, że skarżący ma inne zdanie w tej kwestii, nie stanowi wystarczającej podstawy do wzruszenia kwestionowanego postanowienia.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.